

Kursplan

Nämnden för utbildningsvetenskap
Institutionen för språk och litteratur

1SSÄ03 Svenska som andraspråk II – inriktning mot arbete i årskurs 7–9, 30 högskolepoäng

Swedish as a second language II – for lower upper secondary teachers, 30 credits

Huvudområde

Svenska som andraspråk

Ämnesgrupp

Svenska som andraspråk

Nivå

Grundnivå

Fördjupning

G1F

Fastställande

Fastställd av institutionsstyrelsen vid Institutionen för språk och litteratur 2011-10-18

Kursplanen gäller från och med vårterminen 2012

Förkunskaper

Svenska som andraspråk I – inriktning mot arbete i årskurs 7–9, 1–30 hp (1SSÄ01) eller Svenska som andraspråk I – inriktning mot arbete i gymnasieskolan, 1–30 hp (1SSÄ02)

Mål

Efter avslutad kurs ska den studerande kunna:

- identifiera och analysera aspekter av lärarprofessionen i förhållande till ämnet och ämnets didaktik
- diskutera, analysera samt göra ämnesdidaktiska ställningstaganden i relation till de verksamhetsområden utbildningen förbereder för.

I övrigt gäller de förväntade studieresultaten enligt nedan.

Övergripande förväntade studieresultat

Efter avslutad kurs ska den studerande kunna:

- utföra en kontrastiv analys
- redogöra för hur läs- och skrivinlärning på första- såväl som på andraspråket går till
- analysera läromedelstexter så att man kan anpassa de texter man använder i skolan efter andraspråkselevernas kunskapsnivå

- konstruera och utföra interimspråksanalyser på vuxna andraspråksinlärare
- redogöra för de strategier en andraspråksinlärare använder sig av i interimspråket
- diskutera vad tvåspråkighet innebär för individen och ha goda kunskaper om existerande minoritetsspråk i Sverige
- utforma en kortare vetenskaplig uppsats som har tydlig anknytning till ämnet svenska som andraspråk, försvara den samt opponera på annan students uppsats.

Delkurs 1. Interimspråksutveckling och språktypologi, 4,5 hp

Efter avslutad kurs skall den studerande kunna

- redogöra för aktuell svensk och utländsk interimspråksforskning
- utföra en interimspråksanalys på en andraspråksinlärare
- utföra en språkanalys med ett kontrastivt och språktypologiskt fokus

Delkurs 2. Att läsa, skriva och lära på ett andraspråk, 7,5 hp

Efter avslutad kurs skall den studerande kunna

- redogöra för hur läs- och skrivinlärning på andraspråket går till
- redogöra för hur andraspråksinlärarens ordinlärning kan stöttas
- redogöra för hur man kan genomföra en litteracitetsorienterad och ämnesbaserad undervisning
- analysera skolans läromedelstexter för att utveckla kunskap om hur texter som motsvarar andraspråkslevernars kunskapsnivå kan väljas i undervisningen.

Delkurs 3. Bedömning och betyg i svenska som andraspråk, 3 hp

Efter avslutad kurs skall den studerande kunna

- redogöra för kursplaner och aktuella styrdokument formulerade för andraspråks elever
- redogöra för hur man bedömer andraspråkslevers muntliga och skriftliga produktion
- redogöra för hur man utifrån aktuella styrdokument konstruerar prov anpassade för andraspråksinlärare.

Delkurs 4. Tvåspråkighet, 7,5 hp

Efter avslutad kurs skall den studerande kunna

- redogöra för vad tvåspråkighet innebär för individen och samhället
- redogöra för hur den svenska skolan kan ta tillvara den resurs som flerspråkiga elever innebär
- uppvisa kunskaper om minoritetsspråken i Sverige.

Delkurs 5. Uppsats, 7,5 hp

Efter avslutad kurs skall den studerande kunna

- utforma en kortare vetenskaplig uppsats som har tydlig anknytning till ämnet svenska som andraspråk
- försvara uppsatsen samt opponera på annan students uppsats.

Innehåll

Kursens teoretiska innehåll kopplas till skolans verksamhet genom fältstudier.

Delkurs 1. Interimspråksutveckling och språktypologi, 4,5 hp

Kursen omfattar en jämförelse av olika teorier om första- och andraspråksinlärning samt om strategier vid andraspråksinlärning och andraspråksanvändning. Förstaspråkets och andra bakgrundsfaktorerers inverkan på andraspråksutvecklingen samt dess konsekvenser för undervisningen studeras. Kursen omfattar dessutom en språktypologisk översikt

samt enskilt studium av ett valfritt invandrarspråks grammatiska struktur i jämförelse med svenska språket.

Delkurs 2. Att läsa, skriva och lära på ett andraspråk, 7,5 hp

Kursen omfattar barns och vuxnas läs- och skrivinlärning på andraspråket inklusive frågor om litteracitet. Andraspråkelevens möten med läromedelstexter och språket i skolan samt språk och kunskapsutvecklande arbetssätt i det flerspråkiga klassrummet studeras.

Delkurs 3. Betyg och bedömning i svenska som andraspråk, 3 hp

I delkursen utvecklar studenterna teoretiska och praktiska kunskaper om betyg och bedömning inom ämnet svenska som andraspråk. Aktuella styrdokument studeras liksom muntliga och skriftliga prov av olika slag, bl.a. nationella prov. Sambanden mellan mål, kunskapsinnehåll, samt bedömning och betygsättning diskuteras.

Delkurs 4. Tvåspråkighet, 7,5 hp

Kursen omfattar frågor angående tvåspråkighet samt frågor om språkbevarande faktorer och om språkpolitiska åtgärder. Tvåspråkigheten i den svenska skolan i ett internationellt jämförande perspektiv samt den svenska skolans målsättning att nå aktiv tvåspråkighet behandlas. Tvåspråkighetens språkliga effekter såsom kodväxling och transfer studeras också.

Delkurs 5. Uppsats, 7,5 hp

I kursen skrivs en kortare vetenskaplig uppsats på basis av ett insamlat empiriskt material och relevant litteratur. De studerande ska författa en kort uppsats som rör ett begränsat problem med tydlig anknytning till undervisning i svenska som andraspråk. Vidare ska den studerande delta aktivt i seminarier, försvara sin uppsats och själv opponera.

Undervisningsformer

Undervisningen sker i form av föreläsningar samt obligatoriska gruppdiskussioner och seminarieövningar. När kursen ges som campusförlagd heltidskurs ges undervisningen på lärosätet. När kursen ges som nätbaserad deltidskurs ges undervisningen med stöd av webbaserad lärplattform.

Examinationsformer

Kursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd. Examinationer sker genom skriftliga och muntliga prov, genomförande av självständigt arbete och genom aktivt deltagande i seminarier.

Kursvärdering

Efter avslutad kurs genomförs en kursvärdering som sammanställs skriftligt och återkopplas till studenterna. Sammanställningen redovisas för aktuella institutionsorgan och för berört programråd, samt arkiveras av kursansvarig institution.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Delkurs 1. Interimspråksutveckling och språktypologi, 4,5 hp

Abrahamsson, Niclas. 2009. *Andraspråksinlärning*. Studentlitteratur. 253 s. ISBN 978-91-44-01995-6

Andersson, Lars-Gunnar. 1993. *Språktypologi och språksläktskap*. Skriptor. 68 s. ISBN 91-47-05118-3

Axelsson, Monica. 2010. "Andraspråksutveckling i ett utvecklingsperspektiv". I: Bjar, Louise & Liberg, Caroline (red.). *Barn utvecklar sitt språk*. Studentlitteratur. s. 127–152. ISBN 978-91-44-06743-8

Ballardini, Kerstin, Stjärnlöf, Sune & Viberg, Åke. 1993. *Svensk grammatik på*

svenska. Natur & Kultur. 180 s. ISBN 91-27-50149-3

Dahl, Östen. 1979. ”Negationens typologi”. I: Hyltenstam, Kenneth (red.). *Svenska i invandrarperspektiv*. Liber. 11 s. ISBN 91-40-30181-8

Hammarberg, Bo. 2004. ”Teoretiska ramar för andraspråksforskning”. I: Hyltenstam, Kenneth & Lindberg, Inger. (red.). *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. Studentlitteratur. s. 25–69. ISBN 91-44-01108-3

Hyltenstam, Kenneth. 1979. Kontrastiv analys, språktypologi och språkinläring. I: Hyltenstam, Kenneth. (red.). *Svenska i invandrarperspektiv*. Liber. 30 s. ISBN 91-40-30181-8

Källström, Roger. 1997. ”Multikontrastiv grammatik, språkavstånd och andraspråksinläring”. I: *SSA – Festskrift till Gunnar Tingbjörn*. Göteborgs universitet. 14 s. ISBN 91-87850-15-X

Norrby, Catrin & Håkansson, Gisela. 2007. *Språkinläring och språkanvändning. Svenska som andraspråk i och utanför Sverige*. Studentlitteratur. 162 s. ISBN 978-91-44-04735-5

Philipsson, Anders. 2004. ”Svenskans morfologi och syntax i ett andraspråksperspektiv”. I: Hyltenstam, Kenneth & Lindberg, Inger (red.). *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. Studentlitteratur. s. 117–145. ISBN 91-44-01108-3

Strömquist, Siv. 2010. *Uppsatshandboken*. Hallgren & Fallgren. 142 s. ISBN 91-7382-776-2

Tingbjörn, Gunnar. 1979. ”Kontrastiv minigrammatik”. I: Hyltenstam, Kenneth. (red.). *Svenska i invandrarperspektiv*. Liber. 38 s. ISBN 91-40-30181-8

Didaktisk litteratur

Ekerot, Lars-Johan. 2011. *Ordföljd, tempus och bestämdhet: föreläsningar om svenska som andraspråk*. Gleerups. 186 s. ISBN 91-40-67153-4

Kotsinas, Ulla-Britt. 2005. *Invandrarsvenska*. Hallgren & Fallgren. 246 s. ISBN 91-7382-795-9

Av institutionen tillhandahållet material. Ca 20 s.

Delkurs 2. Att läsa, skriva och lära på ett andraspråk (7,5 hp)

Bøyesen, Liv. 2006. ”Flerspråkighet och läs- och skrivsvårigheter”. I: Bjar, Louise & Liberg, Caroline (red.). *Det hänger på språket: lärande och språkutveckling i grundskolan*. Studentlitteratur. s. 401–427. 26 s. ISBN 91-44-03917-4

Franker, Qarin. 2004. ”Att utveckla litteracitet i vuxen ålder – alfabetisering i en tvåspråkig kontext”. I: Hyltenstam, Kenneth & Lindberg, Inger. (red.). *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. Studentlitteratur, s. 675–706. ISBN 91-44-01108-3

Fredriksson, Ulf & Taube, Karin. 2010. Svenska som andraspråk och kulturmöten. I: Bjar, Louise & Liberg, Caroline. (red.). *Barn utvecklar sitt språk*. Studentlitteratur. s. 153–169. ISBN 978-91-44-06743-8

Gibbons, Pauline. 2010. *Lyft språket, lyft tänkandet: språk och lärande*. Hallgren & Fallgren. 214 s. ISBN 978-91-7382-848-2

Holmegaard, Margareta & Wikström, Inger. 2004. ”Språkutvecklande

ämnesundervisning”. I: Hyltenstam, Kenneth & Lindberg, Inger (red.). *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. Studentlitteratur. s. 539–572. 33 s. ISBN 91-44-01108-3

Kuyumcu, Eija. 2004. ”Genrer i skolans språkutvecklande arbete”. I: Hyltenstam, Kenneth & Lindberg, Inger. (red.). *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. Studentlitteratur. s. 573–592. 19 s. ISBN 91-44-01108-3

Liberg, Caroline. 2010. ”Möten i skriftspråket”. I: Bjar, Louise & Liberg, Caroline. (red.). *Barn utvecklar sitt språk*. Studentlitteratur. s. 215–236. 21 s. ISBN 978-91-44-06743-8

Lindberg, Inger. 2006. ”Med andra ord i bagaget”. I: Bjar, Louise. (red.). *Det hänger på språket: lärande och språkutveckling i grundskolan*. Studentlitteratur. s. 57–92. 35 s. ISBN 91-44-03917-4

Reichenberg, Monica. 2006. ”Att läsa mellan och bortom raderna”. I: Bjar, Louise (red.). *Det hänger på språket: lärande och språkutveckling i grundskolan*. Studentlitteratur. s.213–231. 32 s. ISBN 91-44-03917-4

Strömqvist, Siv. 2010. *Uppsatshandboken: råd och regler för utformningen av examensarbeten och vetenskapliga uppsatser*. Hallgren & Fallgren. 142 s. ISBN 91-7382-816-5

Didaktisk litteratur

Enström, Ingegerd. 2010. *Ordens värld: Svenska ord – struktur och inläring*. Hallgren & Fallgren. 111 s. ISBN 978-91-7382-846-8

Enström, Ingegerd. 2004. ”Ordförråd och ordinläring – med särskilt fokus på avancerade inlärare”. I: Hyltenstam, Kenneth & Lindberg, Inger. (red.). *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. Studentlitteratur. s. 171–194. ISBN 91-44-01108-3

Hajer, Maike & Meestringa, Theun. 2010. *Språkinriktad undervisning: En handbok*. Hallgren & Fallgren. 195 s. ISBN 91-7382-838-6

Johansson, Britt & Sandell-Ring, Anniqa. 2010. *Låt språket bära – genrepedagogik i praktiken*. Hallgren & Fallgren. 252 s. ISBN 978-91-7382-841-3

Av institutionen tillhandahållet material. Ca 150 s.

Delkurs 3. Betyg och bedömning i svenska som andraspråk, 3 hp

Skolverket. 2010. *Ämnesplan Svenska som andraspråk för grundskolan*.

Skolverket. 2010. *Ämnesplan Svenska som andraspråk för gymnasiet*.

Didaktisk litteratur

Bergman, Pirkko. m.fl. 2001. *Två flugor i en smäll: att lära på sitt andraspråk. Teori, praktik och språkbedömningsschema för alla som undervisar elever med svenska som andraspråk*. Liber. 120 s. ISBN 91-47-05722-X

Jönsson, Anders. 2009. *Lärande bedömning*. Gleerups. 176 s. ISBN 978-91-40-66688-8

Skolverket 2007. *Svenska som andraspråk. En samtalsguide om kunskap, arbetssätt och bedömning*. 44 s.

Delkurs 4. Tvåspråkighet, 7,5 hp

Börestam, Ulla & Huss, Leena. 2001. *Språkliga möten: Tvåspråkighet och*

kontaktlingvistik. Studentlitteratur. 129 s. ISBN 91-44-01845-2

Håkansson, Gisela. 2003. *Tvåspråkighet hos barn i Sverige*. Studentlitteratur. s. 11-61. ISBN 91-44-03070-3

Norrby, Catrin & Håkansson, Gisela. 2007. *Språkinläring och språkanvändning. Svenska som andraspråk i och utanför Sverige*. Studentlitteratur. 162 s. ISBN 978-91-44-04735-5

Sjögren, Annica & Jonsson, Carla mfl. 2010. "Makt- och identitetsrelaterade funktioner i kodväxling". I: Musk, Nigel & Wedin, Åsa (red.). *Flerspråkighet, identitet och lärande: skola i ett föränderligt samhälle*. Studentlitteratur. s. 127–143. ISBN 978-91-44-05986-0

Med annat modersmål – elever i grundskolan och skolans verksamhet. 2008. Skolverket, Rapport 321. 64 s.

Sjögren, Annika, Runfors, Ann & Ramberg, Ingrid. 2003. *En "bra" svenska? Om språk, kultur och makt*. Mångkulturellt centrum i Botkyrka, 111 s. ISBN 91-88560-01-5

Wagner Hansen, Åse Kari, Strömquist, Sven & Henning, Per. (2010). *Den flerspråkiga människan: en grundbok om skriftspråkslärande*. Lund: Studentlitteratur. 277 s. ISBN 978-91-44-05674-6

Delkurs 5. Uppsats, 7,5 hp

Johansson Bo & Svedner, Per Olov. 2005. *Examensarbetet i lärarutbildningen: undersökningsmetoder och språklig utformning*. Kunskapsföretaget. 136 s. ISBN 91-89040-64-3

Lagerholm, Per. 2010. *Språkvetenskapliga uppsatser*. Studentlitteratur. 138 s. ISBN 978-91-44-05645-6

Strömquist, Siv. 2010. *Uppsatshandboken: råd och regler för utformningen av examensarbeten och vetenskapliga uppsatser*. Hallgren & Fallgren. 142 s. ISBN 91-7382-816-5